EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 31.10.2022
COM(2022) 567 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o vývozních povoleních v roce 2021 podle nařízení o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání

1. Úvod

Cílem nařízení (EU) 2019/125 (dále jen „nařízení“) o obchodování s některým zbožím, které by mohlo být použito pro trest smrti, mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání[1], je zabránit jednak trestu smrti a jednak mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání v zemích mimo EU. Nařízení rozlišuje mezi:

- zbožím, které je ze své podstaty protiprávní a nemělo by s ním být obchodováno vůbec (příloha II), a dále
- zbožím, které může mít oprávněná použití, jako jsou prostředky pro vymáhání práva (příloha III) a zboží pro terapeutické použití (příloha IV).

Obchod se zbožím uvedeným v přílohách III a IV podléhá určitým omezením.

V čl. 26 odst. 3 nařízení se stanoví, že členské státy musí vypracovat veřejnou výroční zprávu o činnosti. Tato zpráva musí obsahovat informace o počtu obdržených žádostí, o dotčeném zboží a zemích a o rozhodnutích, která v případě těchto žádostí přijaly. Ustanovení čl. 26 odst. 4 stanoví, že Komise musí vypracovat výroční zprávu sestavenou z výročních zpráv o činnosti zveřejněných členskými státy. Zprávu musí zpřístupnit veřejnosti.

Tato zpráva Komise obsahuje informace o činnostech členských států v roce 2021 týkajících se povolování vývozu zboží[2], které by mohlo být použito k mučení nebo k výkonu trestu smrti.

Všechny členské státy předložily zprávu o počtu vývozních povolení, která byla udělena či odmítnuta podle čl. 11 odst. 1 a čl. 16 odst. 1 nařízení, a o zboží a zemích určení, kterých se dotčená povolení týkají. V některých případech příslušné orgány členských států rovněž informovaly o počtu nebo množství zboží povoleného pro vývoz a o kategoriích konečných uživatelů, jimž bylo toto zboží dodáno.

Povolení podle nařízení (EU) 2019/125

Ustanovení čl. 11 odst. 1 a čl. 16 odst. 1 nařízení vyžadují povolení pro vývoz[3] zboží uvedeného v příloze III a v příloze IV.

Příloha III uvádí některé zboží, které by mohlo být použito pro mučení nebo jiné kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Zboží uvedené v příloze III spadá do těchto kategorií: zbraně a zařízení určené ke zvládání nepokojů nebo k vlastní ochraně, zbraně a zařízení pro rozptyl paralyzujících nebo dráždivých chemických látek určené ke zvládání nepokojů nebo k sebeobraně a některé související látky.

Příloha IV uvádí některé chemické látky, které by mohly být použity v

[1] Úř. věst. L 30, 31.1.2019, s. 1.

[2] Neposkytuje informace o tom, jak vývozci využívají všeobecné vývozní povolení Unie podle přílohy V nařízení pro vývoz zboží uvedeného v příloze IV.

[3] Podle čl. 2 písm. d) nařízení se „vývozem“ rozumí „odeslání zboží z celního území Unie, včetně odeslání zboží, u nějž se vyžaduje celní prohlášení, a odeslání zboží poté, co bylo uskladněno ve svobodném pásmu ve smyslu nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013“.

injekčních aplikacích smrtelné dávky.

S výjimkou případů, kdy se pro vývoz zboží uvedeného v příloze IV používá všeobecné vývozní povolení Unie stanovené v příloze V, je nutné vývozní povolení získat od příslušných orgánů dotčeného členského státu uvedených v příloze I nařízení.

Vývoz do míst určení uvedených ve všeobecném vývozním povolení Unie se obvykle může uskutečňovat bez získání individuálního nebo souhrnného povolení uděleného členským státem. Dosavadní postup byl takový, že země mimo EU je zařazena do přílohy V, pokud ratifikovala příslušnou mezinárodní dohodu se závazkem zrušit trest smrti za všechny trestné činy. V případě zemí, které nejsou členy Rady Evropy, musela daná země bez výhrad ratifikovat Druhý opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech.

Existuje-li však důvodné podezření, že vývozce není schopen dodržet podmínky tohoto povolení nebo právní předpisy upravující kontrolu vývozu, může příslušný orgán vývozci používání všeobecného vývozního povolení Unie zakázat.

Ustanovení čl. 20 odst. 2 nařízení uvádí, že vývozní povolení udělené členským státem může být individuální (vývozní povolení pro jednoho konečného uživatele nebo příjemce v zemi mimo EU) nebo souhrnné (vývozní povolení pro jednoho nebo více určených konečných uživatelů nebo distributorů v jedné nebo více určených zemích mimo EU)[4].

Články 3, 4 a 5 nařízení zakazují vývoz, dovoz a tranzit zboží uvedeného v příloze II. Příslušné orgány mohou udělit výjimku ze zákazu, avšak pouze tehdy, pokud se prokáže, že se toto zboží použije výhradně pro účely veřejného vystavení v muzeu z důvodu svého historického významu (buď v zemi mimo EU, nebo – v souladu s článkem 4 – v členském státě).

2. Udělená a odmítnutá povolení

V roce 2021 činil celkový počet oznámených povolení 275, přičemž devět členských států uvedlo, že povolení udělilo. Zbývající členské státy informovaly Komisi, že žádné žádosti o povolení podle nařízení neobdržely.

Vzhledem k tomu, že definice individuálního povolení a souhrnného povolení uvedené v článku 2 nařízení nezahrnují kvantitativní složku, neuvádí se v počtu udělených povolení počet nebo množství zboží, na které se tato povolení vztahují. Ani informace, které členské státy poskytují Komisi, obvykle nerozlišují mezi individuálními povoleními a souhrnnými povoleními.

Členské státy oznámily, že v roce 2021 zamítly dvě žádosti o vývozní povolení. Oznámené případy zamítnutí se týkaly určitých zamýšlených transakcí se zákazníky v

[4] Úplná definice „individuálního povolení“ je uvedena v čl. 2 písm. p). Úplná definice „souhrnného povolení“ je uvedena v čl. 2 písm. q).

Chile a Číně. Zamýšlený vývoz do Chile se týkal zboží uvedeného v příloze III pod kódem 3.1[5], zatímco zamýšlený vývoz do Číny se týkal zboží uvedeného v příloze III pod kódem 3.6[6].

Články 3, 4 a 5 nařízení zakazují vývoz, dovoz a tranzit zboží uvedeného v příloze II. Nařízení umožňuje příslušným vnitrostátním orgánům udělit výjimku ze zákazu, avšak pouze tehdy, pokud se prokáže, že se toto zboží použije výhradně pro účely veřejného vystavení v muzeu z důvodu svého historického významu (buď v zemi mimo EU, nebo – v souladu s článkem 4 – v členském státě). Příslušné orgány uvedly, že takové výjimky v roce 2021 neudělily.

Příloha 1 této zprávy obsahuje informace o počtu vývozních povolení udělených příslušnými vnitrostátními orgány v roce 2021 podle kategorie zboží (přílohy III a IV nařízení). Součástí informací o počtu udělených povolení není vývoz v rámci všeobecného vývozního povolení Unie (příloha V).

Příloha 2 obsahuje informace o počtu vývozních povolení a zamítnutí podle kategorie zboží (přílohy III a IV nařízení).

Příloha 3 obsahuje informace o počtu schválených a zamítnutých žádostí v období 2017–2021.

Příloha 4 obsahuje informace o počtu vývozních povolení udělených členskými státy.

Příloha 5 uvádí informace o hlavních oznámených místech určení povoleného vývozu.

Příloha 6 shrnuje informace o oznámeném konečném použití povoleného vývozu v roce 2021, které byly poskytnuty Komisi.

Přílohy 7 a 8 uvádějí přehled zboží povoleného pro vývoz, jeho místa určení a oznámené konečné použití.

[5] Zboží uvedené v příloze III pod kódem 3.1: Přenosné zbraně a zařízení, z nichž vychází nebo je rozptylována dávka paralyzující nebo dráždivé chemické látky.
[6] Zboží uvedené v příloze III pod kódem 3.6: Fixní nebo vestavitelné zařízení pro rozptyl paralyzujících nebo dráždivých chemických činitelů s širokým dosahem.